

Sygn. akt III AUa 1049/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Jacek Chaciński(spr.)
	sędzia Małgorzata Pasek sędzia Krzysztof Szewczak
Protokolant: starszy sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2021 r. w Lublinie

sprawy H. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie prawa do emerytury pomostowej

na skutek apelacji H. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 25 września 2020 r. sygn. akt IV U 308/19

oddala apelację.

Krzysztof Szewczak Jacek Chaciński Małgorzata Pasek

Sygn. akt III AUa 1049/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 września 2020 r. Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił odwołanie H. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 27 lutego 2019 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Wnioskodawca H. P., ur. (...), w dniu 11 stycznia 2019 r., zgłosił w organie rentowym ponowny wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej.

Wyłączną przyczyną odmówienia wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury pomostowej, stanowiło ustalenie organu rentowego, że wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924) oraz na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze, w rozumieniu tych przepisów, wynoszącego co najmniej 15 lat.

Sąd podniósł, że sporny jest w sprawie charakter zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K. od dnia 2 października 1984 r. do dnia 8 lipca 2014 r., wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku palacza.

W tym okresie wnioskodawca zajmował się obsługą 5 kotłów wysokoprężnych, wodnych, przepływowych, do 2012 r. nieautomatyzowanych, a później częściowo zautomatyzowanych. Wytwarzane przez kotły ciepło służyło ogrzewaniu pomieszczeń, głównie mieszkań spółdzielczych, a także pomieszczeń prywatnych, szpitala, szkół i przedszkoli oraz ogrzewaniu wody dla potrzeb mieszkańców i użytkowników tych mieszkań i pomieszczeń.

Według świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 19 lutego 2019 r., wystawionego przez tę Spółdzielnię - anulującego wcześniejsze świadectwo z dnia 4 stycznia 2019 r., które anulowało świadectwo z dnia 18 grudnia 2018 r., które anulowało świadectwo z dnia 17 sierpnia 2018 r., które z kolei anulowało świadectwo z dnia 14 stycznia 2016 r. - wnioskodawca w spornym okresie wykonywał prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych (wykaz A, dział II), na stanowisku palacza, tożsamym ze stanowiskiem palacza kotłów przemysłowych i odpowiadającym stanowisku palacza, wymienionemu w wykazie A, dziale II, poz. 1, pkt 61 zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 r.

We wcześniejszej sprawie wnioskodawcy o prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. - ustalił, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 17 lat, 8 miesięcy i 1 dzień pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu przepisów dotychczasowych - rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W ocenie Sądu I instancji praca wnioskodawcy nie była pracą przy sterowaniu blokami energetycznymi, a pracą przy obsłudze pieców wysokoprężnych stosowanych w celu uzyskania energii ciepłej, wykorzystywanej do ogrzewania budynków i otrzymania ciepłej wody.

Sąd podniósł, że blokiem energetycznym jest urządzenie przeznaczone do wytwarzania pary o wysokich parametrach (np. temperatura rzędu 540°C, ciśnienie około 18 MPa), wykorzystywanej do napędu turbin parowych, połączonych mechanicznie z generatorami wytwarzającymi energię elektryczną (opinia biegłego F. Ś. (1), k. 48-53).

Ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach kapitału początkowego, emerytalno-rentowych i osobowych wnioskodawcy, w oparciu o opinię biegłego F. Ś. (1)(k. 48-53) oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy H. P., przesłuchanego w charakterze strony (k. 18-19, 29).

Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy w części, w jakiej uwzględnił je przy ustalaniu stanu faktycznego, dotyczącej typu obsługiwanych kotłów oraz rodzaju czynności wykonywanych przez niego na stanowisku palacza w latach 1984-2014.

Jego zeznania w tej części są logiczne, przekonujące i mają potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych, w tym w wydawanych mu świadectwach pracy w szczególnych warunkach.

Sąd podzielił wnioski opinii biegłego, że praca wnioskodawcy w spornym okresie, nie była pracą bezpośrednio przy sterowaniu blokami energetycznymi, wytwarzającymi energię elektryczną lub ciepłą.

Opinia biegłego jest jednoznaczna, zawiera zwięzłe należyte uzasadnienie. Wyjaśnia pojęcia kotłów grzewczych, które wnioskodawca obsługiwał oraz pojęcie bloku energetycznego, którym nie sterował w czasie zatrudnienia w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K..

Sąd wskazał, że według (...) - na którą powołuje się wnioskodawca, wskazując na pojęcia „pulweryzacji” i „młynów węglowych” (k. 60) - „blok energetyczny”, to turbogenerator (turbozespół) współpracujący z kotłem parowym, stanowiący autonomiczny system energetyczny w elektrowni kondensacyjnej lub elektrociepłowni, wraz z indywidualnymi systemami dostarczania do kotła paliwa i powietrza, odprowadzenia spalin i popiołu oraz wyprowadzenia energii elektrycznej.

„Turbogenerator”, to generator synchroniczny prądu elektrycznego, przeznaczony do pracy z turbiną parową lub gazową, wykorzystywany w elektrowniach jako przetwornik energii. Razem z turbiną nazywany jest turbozespołem.

Istota funkcjonowania bloku energetycznego polega na tym, że para wodna wytwarzana w kotle parowym napędza turbinę, która jest sprzężona mechanicznie z generatorem, wyzwalającym energię elektryczną. Taki turbogenerator pracuje zazwyczaj przy prędkości 3000 obr./min. ((...)).

Sąd wskazał, że wnioskodawca obsługiwał kotły wodne, a nie parowe i w jego pracy nie występowały turbiny ani generatory. Zatem nie wykonywał on pracy bezpośrednio przy sterowaniu blokami energetycznymi wytwarzającymi energię elektryczną lub ciepłą.

W ocenie Sądu odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924):

Prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zdaniem Sądu wnioskodawca nie spełnia warunku określonego w pkt 6 tego przepisu, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 r., nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (wymienionej odpowiednio w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych). Praca na stanowisku palacza kotłów, nie jest wymieniona w tych załącznikach.

Sąd podniósł, że w myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych:

Prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W ocenie Sądu wnioskodawca - dla przyznania emerytury pomostowej, na podstawie tego przepisu - nie spełnia warunku z pkt 3, gdyż w dniu wejścia w życie przepisów ustawy o emeryturach pomostowych (1 stycznia 2009 r.), nie miał co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (wymienionej w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych). Nie wykonywał prac wymienionych w tych załącznikach.

Przyznanie emerytury pomostowej, zarówno na podstawie art. 4, jak i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, jest możliwe tylko w sytuacji łącznego spełnienia wszystkich warunków w nich wymienionych, a wnioskodawca - jak trafnie przyjął organ rentowy - nie spełnia warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (wymienionej w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych).

Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

Z wyrokiem tym nie zgodził się wnioskodawca. Wniósł apelację. Zaskarżył wyrok w całości domagając się jego zmiany lub przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia. Wskazał, że jego praca winna być zakwalifikowana jako praca przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego oraz prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. (pkt 13 i 14 załącznika do ustawy o emeryturach pomostowych zawierający wykaz prac o szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne.

Podkreślenia wymaga, że wnioskodawca w apelacji nie zakwestionował poglądu Sądu Okręgowego, że praca na stanowisku palacza w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej nie była pracą polegającą na sterowaniu blokami energetycznymi wytwarzającymi energię elektryczną lub ciepłą.

Wbrew wywodom wnioskodawcy zawartym w apelacji materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że praca którą wykonywał była pracą wymienioną w pkt 13 i 14 załącznika nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 3 ust.5 w/w ustawy za pracowników wykonujących prace w szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3. Zatem warunkiem zaliczenia określonej pracy do prac w szczególnym charakterze jest wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy prac wymagających szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu,

w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że wnioskodawca jako palacz dokonywał kontroli parametrów kotłów grzewczych monitorując ciśnienie, temperaturę i mierniki ciągu powietrza. Za pomocą zaworów i regulatorów ustawiał właściwe dostarczanie powietrza do paliwa i ciśnienia pary w kotle. Sprawdzał kocioł i urządzenia pomocnicze w celu wykrycia ich wadliwego działania (zeznania wnioskodawcy k. 111v, opinia biegłego F. Ś. (1)k.40). Tego rodzaju czynności mogą być zakwalifikowane jako bezpośrednie sterowanie procesami technologicznymi. Zarazem jednak wnioskodawca wykonywał szereg istotnych czynności właściwych pracy palacza to jest uruchamiał pulweryzator i ruszt mechaniczny w celu rozkruszenia i dostarczenia węgla do pieca, dokonywał okresowych przeglądów kotła, zajmował się wymianą palników, uszczelnianiem rur i łączników, czyścił zawory i zbiorniki paliwa, zajmował się usuwaniem popiołu, odmulaniami kotła, czyścił sfery podmuchu (zeznania wnioskodawcy k.111v, opinia biegłego T.Ś.). Nie są to prace wymagające szczególnej sprawności psychofizycznej, polegające na bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi lub technologicznymi. Oznacza to, że wnioskodawca nie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy przy przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego lub przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

Jak podnosi się w orzecznictwie, jako prace o szczególnym charakterze w rozumieniu pkt 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, można kwalifikować tylko takie prace, które polegają na „bezpośrednim sterowaniu”. Wykonujący je pracownik musi obsługiwać urządzenia, maszyny lub instalacje i stale kontrolować ich parametry, reagując na wszelkie odchylenia i podejmując działania korygujące, co w założeniu ma doprowadzić do niedopuszczenia do wystąpienia poważnej awarii ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego (wyrok SN z 9 maja 2019 r. Sygn. akt III UK 115/18).

Należy zauważyć, że ustawodawca w załączniku nr 1 zawierającym wykaz prac w szczególnych warunkach nie wymienił pracy na stanowisku palacza jako pracy, jak to miało miejsce w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Reasumując Praca wnioskodawcy nie polegała na bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi czy technicznymi lecz była typową pracą palacza polegającą na dostarczaniu do kotłów paliwa, utrzymywaniu właściwej temperatury, czyszczeniu kotła i związanych z nim urządzeń. W ramach wykonywania tej pracy wnioskodawca monitorował stan temperatury, ciśnienia, dopływu powietrza, lecz był to tylko wycinek jego pracy. Z tego względu brak podstaw do kwalifikacji pracy wnioskodawcy jak prac wymienionych w pkt 13 i 14 załącznika nr 2. Ustalenie to zwalnia Sąd Apelacyjny od bliższej analizy pojęć „poważnej awarii przemysłowej” i „awarii technicznej” oraz „bezpieczeństwa publicznego”.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.